

Навигатори

ОКЕАНИ И МОРА

ЖИВОТ У ОКЕАНИМА

Од обале до највећих дубина, океани су дом најразноврснијем живом свету на Земљи. Биљке живе само у осунчаним деловима океана. Животиње се могу наћи на свим дубинама, премда више од 90 одсто свих морских врста обитава на дну, где један једини камен може бити дом за чак и десет различитих група животиња, попут корала, мекушаца и сунђера.

Сисари

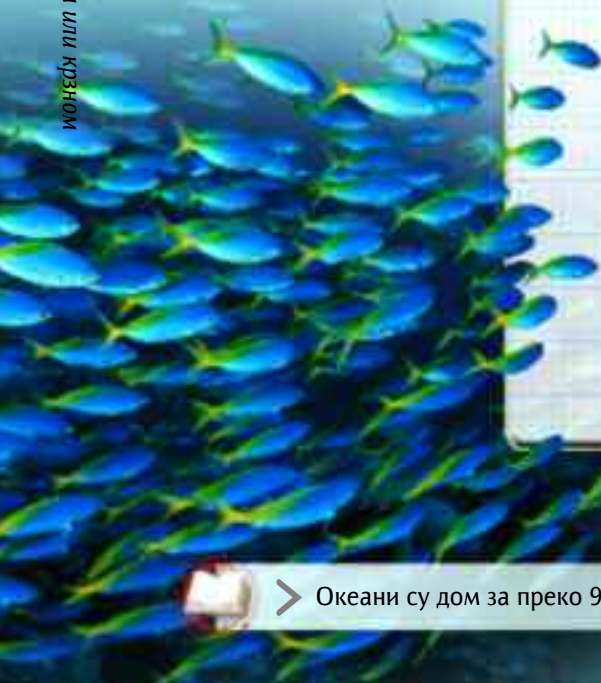
Свим сисарима неопходан је ваздух за дисање, те вас можда изненађује што они живе и у мору. Међутим, постоје бројне врсте морских сисара, као што су делфини попут овог на слици, морски лавови, моржеви, китови, плискавице и морске краве. Сви они израњају на површину да удахну ваздух, а као и копнени сисари, рађају живе младунце.

Рибе

Рибе су најразноврснија група животиња у океанима. Познато је преко 15 300 врста морских риба, а научници верују да још неоткривених има на хиљаде. Сваке недеље открију се три нове рибље врсте.

Бодљокошци

Морске звезде, морски јежеви и морски краставци припадају бодљокошцима. Та група животиња с бодљама на кожи, а која живи само у сланој води, обухвата око 6 000 врста. Бодљокошци су једноставне животиње, које немају ни мозак ни сложене чулне органе.

Животиње налик биљкама

Анемоне, сунђери и асцидије морске су животиње, али изгледају и понашају се готово као биљке. Уместо да трагају за храном, они живе причвршћени за подлогу и чекају да планктонска створења доплове до њих.

Океанске шуме

Шуме циновске морске траве, тзв. келпа, пружају дом и хранилиште за многа различита створења у плитким, хладним водама изнад стеновитог дна. Огромни келпови држе се за камениту подлогу хватаљкама налик корену.

Љускари

Крабе и остале врсте љускара, у које спадају шкампи, јастози и лопари, имају тврд скелет са спољне стране тела. Крабе и шкампи могу да пливају, али јастози могу само да трчкарају по дну. Лопари се причврсте за непокретну тачку и никад се не крећу.

КОРАЛНИ ГРЕБЕНИ

„Свакоме мора застати дах кад први пут види те огромне прстенове од коралног камена, често с пречником од више километара..”

Чарлс Дарвин (1809–1882)

Структура и распрострањеност коралних гребена, 1842.

Корални гребени бујају у плитким, бистрим водама тропског појаса. Те чврсте творевине настају од остатака морских животиња званих корали. Гребени споро расту тако што се животиње које сачињавају њихову живу површину размножавају, шире и умиру, додајући своје костуре гребену. Многи људи налазе на гребенима извор хране и зараде. Гребени сем тога штите и обале од ерозије таласа. Нека острва састоје се у потпуности од корала.

Бодљикави грабљивац

Гладна трнолика морска звезда пење се на корал, те кроз уста избацује желудац на плен. Морска звезда лучи пробавне сокове који растварају корал до костура, након чега звездина желудац упија хранљиве материје из течних делова.

Подводни врт

Здрав корални гребен кипти од живота и боја исто као прашума на копну. Чак и најмањи гребен врви од стотина разних врста корала, риба, ракова, морских звезда, морских јежева и других животиња. Нажалост, коралне гребене угрожава људска активност. Људи их ломе као грађевински материјал, рониоци их оштећују, а изложени су и отровном дејству обалског загађења.

АТОН – корално острво прстенастог облика, с плаћуном у средишту

1

2

3

4

5

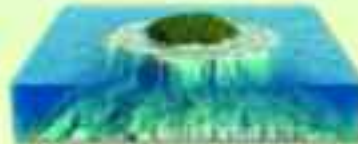
➤ Неки корални гребени расту већ 50 милиона година и дебели су преко 1 km.

ФОРМИРАЊЕ КОРАЛНОГ АТОЛА

Корални гробени често настају у близини вулканских острва, где је вода топла, плитка и светла. Како се острва троше у геолошким процесима и тону, тако све више корала расте на постојећим коралима како би животиње остале у топлијим, светлијим површинским водама, и на тај начин гробен расте. Лагуна, или широка водена област, одваја корални гробен од острва. Острво наставља да тоне. Кад потпуно нестане, за њим остаје корални атол.

корал окружује острво

острво се смањује

остаје корални прстен

Опасност у мраку

Кад падне ноћ, коралне ајкуле излазе из пешчаних коралних пећина и дају се на ужурбану активност, трагајући за коралним рибама скривеним дубоко у гробену. Та ноћна створења спадају у највеће грабљивце на коралним гробенима.

6

ЛЕГЕНДА

- 1 Краљичин анђео
- 2 Риба-клоун
- 3 Циновска морска анемона
- 4 Трнолика морска звезда
- 5 Жута риба-кутија
- 6 Риба-лав
- 7 Краљичин анђео

7

Навигатори

Сазнајте најбитније чињенице – брзо!

Уз запањујуће тродимензионалне слике ради најснажнијег доживљаја,
Навигатори вас воде на узбудљиву авантуру кроз
најновије, најчудније, најневероватније информације.

ОКЕАНИ И МОРА

Врхунски визуелни приручник о свету под владавином воде – о невероватним морским стаништима, тамошњим живим бићима и нашем променљивом односу с океанима.

Откријте чудан и диван свет морских створења: од ајкула и медуза до цевастих црва и морских краставаца.

Уверите се у изузетну снагу мора, истражите коралне гребене и океанске дубине, пратите миграционе путеве морских животиња.

Дати су и интернет линкови ка најбољим и најновијим информацијама везаним за океане и мора.

ПЧЕЛИЦА

ISBN 978-86-6089-251-7

9 788660 892517

www.pcelica.rs